

I'.

Ἐγγράφον ἐπιστάδιας πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ ἐν Σάμῳ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Μιχαὴλ Συνάδων.

(Διὰ τὸν κ. Ε. Σταματιάδην).

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Μιχαὴλ ἐπισκόπου Συνάδων.

Ἐσυνφωνήσαμεν ἡμεῖς τὰ δέκα πρόσωπα, ἱερεῖς τε καὶ λαϊκοὶ ὁ τε παπᾶ Μανουὴλ καὶ παπᾶ Ἰωάννης καὶ παπᾶ Νικολῆς καὶ χατζῆ Γιαννάκης Κουσατιανὸς καὶ χατζῆ κύρ Γιαννάκης Κρητικός, καὶ παπᾶ Χριστόδουλος καὶ διάκο-Γεώργης καὶ κύρ χατζῆ Μανώλης Σαρῆς διὰ τὰ ἐπιστατήσωμεν εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἐν Βαθεῖ ἐκκλησίας τοῦ ἐν ἁγίοις Μιχαὴλ Συνάδων, νὰ κτισθῇ ἐκ θεμελίου ἕως νὰ τελειωθῇ τὸ θεῖον ἔργον ὅπου ἐσυνφωνήσαμεν· ὅθεν ὁμολογοῦμεν κατ' ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρας αὐτοῦ νὰ εἰμεσθὲν σύμφωνοι καὶ τὰ δέκα πρόσωπα, μία ψυχὴ καὶ μία κάρδια, εἰς κάθε ὑπηρεσίαν καὶ χρεῖαν τῆς αὐτῆς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ ἂν τι συμβεδικὸς ὅπου ἴθελε συνέβη, νὰ εἰμεθα ἀχώριστοι καὶ σύμφωνοι νὰ διαυθεντεύωμεν καὶ νὰ συνδρομώμεν τὴν αὐτὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας Κάρας ἕως ἐσχάτης ἡμῶν ἀναπνοῆς, εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ἡμῶν τε καὶ τῶν γονέων μας, καὶ μηδεὶς ἐξ ἡμῶν ἴθελε βουληθῇ ἀποστατήσαι καὶ ἀθετήσαι τὴν αὐτὴν ὁμολογίαν ὅπου κατ' ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Κάρας ὁμολογήσαμεν καὶ ὑπεσχέθημεν· ὁ μὴ δὼν ὁ Κύριος Θεός· ὑπογραφόμενοι ὁ κάθε ἕνας ἰδιοχείρως, καὶ διὰ τὸν κόπον ἡμῶν ὑπεσχέθη ὁ προηγούμενος τῆς ἁγίας Λαύρας καὶ γράφη τὰ ὀνόματα ἡμῶν νὰ μνημονεύωνται αἰώνως. Ἐγένετο δὲ τὸ παρὸν συμφωνητικὸν μας γράμμα, ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Σάμου κύρ Καλλινίκου, τοῦ ἐκ τῆς περιφέρειου νήσου Χίου, εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ εὐγενεστάτου ἀρχόντος καὶ ἐπιτρόπου ἡμῶν Διάκου κύρ Κωνσταντῆ.

Ἐπὶ ἔτους ρη'μζ, ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ.

ΛΑΕΞ. Ε. ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ.

ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ναρθάκιον ὄρος καὶ ὁμώνυμος πόλις.

Ὁ κ. Ζωσιμᾶς Ἐσθνηγενίτης συνεχίζων ἀπὸ τινος ἡδὴ χρόνου τὰς θεσσαλικὰς αὐτοῦ μελέτας ἐν τῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένῳ περιοδικῷ,¹ ἔγραψεν ἐσχάτως ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου παρελθόντος ἔτους, ὅτι ἡ Φάρσαλος κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους Ναρκησίου. Τοῦτο ἰδὼν, ἐπεμψα αὐτῷ διατριβὴν, ἐν ἣ ἀπεδείκνυσεν, ὅτι ἡ Φάρσαλος δὲν κεῖται εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Ναρκησίου, διότι τοιοῦτον

θεσσαλικὸν ὄρος οὐδαμῶς εὔρηται, ἐκτὸς ἂν ἐνδοί το Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων, γνωστὸν ἐκ τινος χωρίου τοῦ Ξενοφῶντος¹ καὶ τοῦ Πλουτάρχου². Ἐν αὐτῷ ὁ Ἀγνσίλαος ἐπιστρέφων ἐκ τῆς Ἀσίας ἐνίκησε, κατὰ τοὺς ἀνωτέρω συγγραφεῖς, κατὰ κράτος τοὺς Θεσσαλοὺς, ὄντας συμμάχους τῶν Θηβαίων, οἵτινες ἠνόχλουν αὐτὸν παρακολουθοῦντες· καὶ φυγὴν ἐξαιδία αὐτῶν ἐγένετο, πεδόντος καὶ τοῦ ἱπάρχου τῶν Φαρσαλίων Πολυχάρμου. Ὁ δὲ Ἀγνσίλαος χαίρων πολὺ ἐπὶ τῇ ἡττῇ τῶν τὰ μέγιστα φρονοῦντων ἐπὶ ἱππικῇ Θεσσαλῶν, τρόπαιον ἐστῆσάτο μεταξὺ Πραντὸς καὶ Ναρθακίου.

Τὸ ὄρος τοῦτο οἱ νεώτεροι ἐτοποθέτουν περὶ τῆς Φαρσάλου, ἢ τὸ ὑπερκείμενον τῆς Φαρσάλου ὄρος, καὶ ἰδίως μεταξὺ τῶν χωρίων ἐπάνω καὶ κάτω Τσιάτερλι, ἐν οἷς ὁ Leake,³ ὁ Bursian,⁴ ὁ Γεωργιάδης,⁵ καὶ ὁ Χρυσόχορος.⁶ Ὁ δὲ Heuzey⁷ τίθεισιν αὐτὸ πρὸς Ν. παρὰ τὸ χωρίον Τσιάτμα· προσδιορίζεται συνήθως ὡς τὸ Ναρθάκιον ὄρος τῶν ἀρχαίων τὸ νῦν ὄρος Κασιδιάρη. Ὁ Mannert⁸ ὑπέθεσεν, ὅτι ἡ πόλις τοῦ Ναρθακίου ΝΑ. τῆς Μελαταιας μνημονευομένη ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου εἶναι ἡ αὐτὴ μετὰ τῆς Ναρθακίας, μνημονευομένης ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου· διότι τὸ τρόπαιον ἐγερθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀγνσίλαου μετὰ τὴν ἡττάν τῶν Φαρσαλίων ὀφείλε νὰ ἴναι ἀναμφιδόλως ἐγγύτερον τῆς Φαρσάλου. Ὁ δὲ H. Weissborn ἀπορρίπτων τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τοῦ Mannert, ὡς ἥκιστα πιθανήν, ἠνώθη μὲ τὴν γνώμην τοῦ Leake, καὶ διὰ τὰς στυμίδασιν αὐτὴν μετὰ τῆς μοῖρας τοῦ πλάτους, τῆς ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου δεδομένης, ὑπέθεσεν ὅτι οἱ ἀριθμοὶ οἱ τὴν μοῖραν τοῦ πλάτους σημειοῦντες παρὰ Πτολεμαίῳ ἦσαν ἐσθαρμένοι καὶ προσέτινε νὰ μεταβληθῶσιν εἰς 39°, 45', διότι ὁ Πτολεμαῖος, πρὸς τίθεισιν, μετὰ τὴν ἀπαριθμύσιν τῶν φθιωτικῶν πόλεων πρὸ τῆς Λαμίας τὸ Ναρθάκιον ἀναφέρει.

Τὸ ζήτημα τέλος ἐλύθη ὑπὸ τοῦ κ. Β. Latichew (ἢ Latichew), ἀνακαλύψαντος τῷ 1881 δύο ἐπιγραφὰς ἐν τῷ χωρίῳ Λιμογράφει, κειμένῳ τῶν εἰρητῶν ὄρας ΒΔ. τῆς Λαμίας. Αἱ ἐπιγραφαὶ αὗται εἰκάζονται ἐν τινὶ ἡρειπωμένῳ βυζαντιακῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατέχοντι ἀναμφιδόλως τὴν θέσιν ἀρχαίου τινὸς ἐλληνικοῦ ναοῦ. Παρὰ τὸ χωρίον ὑψοῦται λόφος, τὴν κορυφὴν τοῦ ὁποῖου περιστέφουσιν ὠραῖα λείψανα τειχῶν ἐλληνικῶν, συγκειμένων ἐκ κανονικῶν ὀρθογωνίων λίθων· ἐν τῷ περιόλῳ τῶν τειχῶν ἀνευρίσκονται συντρήματα κεράμων καὶ ἄλλων πηλίνων ἀγγείων κεχωματισμένων· ἐν δὲ ταῖς τείχεσι δῶζονται εἰδὲ τὰ εἶρηπια δύο τετραγώνων πύργων.

1) Ξενοφ., Ἑλληνικά. Δ', 3. 9.

2) Πλουτάρχ. ἐν βίῳ Ἀγνσίλαου. XVI.

3) Leake, *Travels in Northern Greece*. London 1836 t. IV, p. 471.

4) Bursian, *Geographie von Griechenland*. t. I. p. 76.

5) Ν. Γεωργιάδης, *Θεσσαλία*. Ἀθῆν. 1880. σ. 322.

6) Χρυσόχορος, *Χάρτης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Θεσσαλίας*. Ἀθῆν. 1884.

7) Heuzey et Daumet, *Mission archéologique dans la Macédoine*, appendice. p. 411.

8) Konr. Mannert, *Geographie der Griechen und Röm. Lands*. 1812(t. VII, p. 614.

1) Τὸ ἔγγραφο λέγει τὸν ἀρχιερέα Σάμου μητροπολίτην, ἐνῷ ἡ Σάμος ἦν ἀρχιεπισκοπὴ μέχρι πρὸς πεντηχονταετίας. Σ.Ε.Ε.Ν.

2) Προμηθεύς, τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου 1892, ἐν Βόλῳ.